

Būsto ir gyvenamosios aplinkos pritaikymas asmenims su negalia

---

Pranešėja:

**Telšių rajono savivaldybės asmenų su negalia reikalų
koordinatore**

Daiva Rubavičienė

Būsto ir gyvenamosios aplinkos pritaikymas asmeniui su negalia – būsto ir (ar) jo aplinkos pertvarkymas, kai patalpos arba jų dalys keičiamos sumontuojant (panaudojant) specialią įrangą ir (ar) atliekant remontą pagal individualiuosius asmens su negalia poreikius.

Kas turi teisę į būsto pritaikymą?

- Asmenys, kuriems nustatytas neįgalumo ar dalyvumo lygis;
- asmenys, kurie nėra įrašyti į savivaldybės ar valstybės eilę ilgalaikiai socialinei globai gauti;
- asmenys, kurie negauna ilgalaikės socialinės globos paslaugų valstybės, savivaldybės ar privačioje socialinės globos įstaigoje;
- asmenys, kurie negauna paliatyviosios pagalbos paslaugų valstybės, savivaldybės ar privačioje įstaigoje.

Asmenys turi atitikti vieną iš šių kriterijų:

- nustatytas individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos pirmo ar antro lygio poreikis ir asmuo turi judėjimo sutrikimų, arba
- nustatytas judėjimo techninės pagalbos priemonių poreikis, arba
- nustatytas individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis dėl psichikos ar proto negalios, arba
- nustatytas individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos pirmo ar antro lygio poreikis dėl regos sutrikimo.

Reikalavimai pritaikomam būstui:

- būstas yra asmens, kuriam prašoma pritaikyti būstą, nuolatinė gyvenamoji vieta, deklaruota teisės aktų nustatyta tvarka;
- būstas nuosavybės teise turi priklausyti asmeniui, kuris kreipėsi dėl būsto pritaikymo, ar atstovui, ar kitam fiziniam asmeniui, ar savivaldybei (socialinis arba iš savivaldybės nuomojamas būstas);
- būsto savininkui nėra apribotos daiktinės teisės į būstą, išskyrus hipoteką;
- būsto savininkas arba butų ir kitų patalpų savininkai atskiru raštišku sutikimu sutinka, kad jam (jiems) priklausantis būstas arba atitinkamai daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektai būtų pritaikyti;

Reikalavimai pritaikomam būstui:

- dėl daiktinės teisės į būstą, šių teisių suvaržymo nėra iškelta byla;
- būstas baigtas statyti ir pripažintas tinkamu naudoti;
- būstas įregistruotas Nekilnojamojo turto registre;
- būstas nėra nuomojamas (išskyrus socialinį ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančią būstą).

Su prašymu teikiami dokumentai:

- asmens ir atstovo, jeigu prašymą ir dokumentus teikia atstovas, asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą;
- dokumentus, pagrindžiančius, kad asmeniui turi būti teikiamas prioritetas;
- formą Nr. 027/a ar kitą gydytojo pažymą, jei kreipiamasi dėl pakartotinio būsto pritaikymo, kai asmeniui dėl pasikeitusios sveikatos būklės reikalingi papildomi būsto pritaikymo darbai;
- laisvos formos rašytinį būsto savininko sutikimą leisti pritaikyti jam nuosavybės teise priklausančią būstą, jei prašoma pritaikyti būstą asmeniui, kuris nėra to būsto savininkas;
- dokumentą, patvirtinantį asmens atstovavimo pagrindą, kai asmens vardu prašymą teikia atstovas;
- dokumentus, pagrindžiančius, kad asmeniui nustatytas judėjimo techninės pagalbos priemonių poreikis;
- būsto brėžinį.

Sudarant būsto pritaikymo eilę, prioritetas teikiamas:

- asmenims iki 18 metų;
- asmenims, kuriems nustatytas individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos pirmo ar antro lygio poreikis ir kuriems paskirtos dializės procedūros;
- asmenims, kurie mokosi pagal formaliojo švietimo programas;
- dirbantiems asmenims, išskyrus dirbančiuosius pagal savanoriškos veiklos sutartis. Prie dirbančių asmenų priskiriami ir tie, kurie vykdo individualią veiklą pagal verslo liudijimą ir (ar) pagal individualios veiklos pažymą ne trumpiau kaip 6 mėnesius iki prašymo pateikimo;
- asmenims, naudojantiems aktyvaus tipo vežimėlį ar vežimėlį, skirtą tetraplegikai, ar elektrinį vežimėlį.

Būsto pritaikymo darbų organizavimo būdai:

- savivaldybės administracija organizuoja visus būsto pritaikymo darbus, kai prašomas pritaikyti būstas patenka į einamųjų metų būsto pritaikymo sąrašą;
- asmuo ar atstovas visus ar dalį būsto pritaikymo darbų savarankiškai organizuoja pats, kai prašomas pritaikyti būstas patenka į einamųjų metų būsto pritaikymo sąrašą. Jei asmuo ar atstovas savarankiškai organizuoja tik dalį būsto pritaikymo darbų, likusią būsto pritaikymo darbų dalį organizuoja savivaldybės administracija;

Būsto pritaikymo darbų organizavimo būdai:

- asmuo ar atstovas visus ar dalį būsto pritaikymo darbų savarankiškai organizuoja pats, kai prašomas pritaikyti būstas nepatenka į einamųjų metų būsto pritaikymo sąrašą. Jei asmuo ar atstovas savarankiškai organizuoja tik dalį būsto pritaikymo darbų, likusią būsto pritaikymo darbų dalį organizuoja savivaldybės administracija, kai asmeniui prašomas pritaikyti būstas patenka į einamųjų metų būsto pritaikymo sąrašą;
- skiriama būsto pritaikymo išlaidų kompensacija, jei asmuo ar atstovas parduoda asmens poreikiams nepritaikytą būstą ir perka visiškai arba iš dalies asmens poreikiams pritaikytą būstą, kurio dalis erdvių yra pritaikytos asmeniui su negalia, o nepritaikytas erdves galima pritaikyti, kad būstas ir jo aplinka būtų tinkami naudotis asmeniui su negalia pagal jo poreikius.

Galimų būsto pritaikymo darbų ir įsigyjamos įrangos sąrašas:

1. Būste:

- įvairių tipų perkėlimo įranga (mobilūs keltuvai, perkėlimo sistemos);
- sanitariniai įrenginiai (unitazas, praustuvas, vonia, dušas, dušo užuolaida arba viena sienelė ir užuolaida, vandens maišytuvai) ir jų įrengimas, perstatymas, pritaikymas, pagalbinės sienos tarp tualetu ir vonios patalpų išardymas, patalpų didinimas, pertvarų jungimas, dėl būsto pritaikymo atsiradę būtini, tiesiogiai su atliekamu būsto pritaikymu susiję apdailos ir paprastojo remonto darbai (įskaitant ventiliacijos, rankšluosčių džiovintuvo įrengimą);
- atlenkiamo dušo stalo ar kėdutės, suolelio vonios kambaryje (persėsti į vonią) pirkimas;
- elektrinio / kombinuoto vandens šildytuvo (ne daugiau kaip 100 litrų), jeigu centralizuotai nėra tiekiamas šiltas vanduo, pirkimas ir pastatymas;
- slenksčių pažeminimas, išardymas, slenksčio nuolydžio įrengimas;
- balkono durų paplatinimas ir grindų pakėlimas iki slenksčio lygio;
- durų paplatinimas ir įrengimas, papildomos durų angos, nuotolinio valdymo durų atidarymo mechanizmų įrengimas;

- koridoriaus paplatinimas (nekeičiant viso buto plano, pvz., išmontuojant sienines spintas);
- turėklų pirkimas, pritvirtinimas, įvairių atramų, laikiklių pirkimas, pritvirtinimas ar pastatymas;
- elektros, telefono jungiklių ir elektros šakutės lizdų, vandentiekio čiaupų nuleidimas iki pasiekiamo lygio, papildomo elektros šakutės lizdo įrengimas pasiekiamame lygyje;
- automatinio (įsijungiančio nuo judesio arba įjungiamo nuotolinio valdymo įrenginiais) apšvietimo įrengimas;
- balkono apsaugos nuo iškritimo (tinklų, grotų ir pan.), išskyrus balkono stiklinimą, įrengimas;
- dujų nuotėkio signalizatoriaus įrengimas;
- dūmų-gaisro signalizatoriaus įrengimas;
- saugos priemonių įrengimas (sienų dangos minkštinimas, apsauginių langų plėvelių klijavimas, durų užraktų ar apsaugų įrengimas ir pan.);
- įvairių buities įrenginių (skalbyklės, džiovyklės, viryklės) pastatymas ir prijungimas (išskyrus pirkimą);
- kabinamųjų bei montuojamųjų baldų pritaikymas, kabinimas, pastatymas ir montavimas (išskyrus pirkimą);
- mobilių techninės pagalbos įrenginių (mobilios vonios ir mobilių tualetų) pirkimas, jei nėra techninių galimybių būste įrengti sanitarinius įrenginius arba pritaikyti esamas sanitarines patalpas;
- keltuvo (lifto) tarp aukštų būsto viduje ir (ar) į rūšį įrengimas (sprendimą dėl tokių keltuvų (liftų) pirkimo ir įrengimo tikslingumo priima savivaldybės administracijos direktoriaus sudaryta Būsto pritaikymo komisija).

Galimų būsto pritaikymo darbų ir įsigijamos įrangos sąrašas:

2. Aplinkoje:

- buitiniai biologiniai valymo įrenginiai ir jų montavimas, nuotekų įvado prijungimas (įskaitant medžiagas) prie buitinių nuotekų tinklo, esančio ne toliau kaip 25 metrai iki individualaus gyvenamojo namo arba buto;
- vandentiekio įrenginiai ir jo įvado iki gyvenamojo namo arba buto nuo vandens šulinio, gręžinio ar centralizuoto vandentiekio tinklo, esančio ne toliau kaip 25 metrai iki individualaus gyvenamojo namo arba buto, įrengimas;
- išorės laiptų pritaikymas, turėklų pritvirtinimas, įvairių atramų, laikiklių pastatymas;
- papildomo apšvietimo (taip pat ir automatinio, įsijungiančio nuo judesio arba įjungiamo nuotolinio valdymo įrenginiais) prie būsto durų ir laiptinėje iki būsto įrengimas;
- įvairus ženklavimas laiptinėje (laiptų pakopų žymėjimas ir pan.);
- įvairių tipų prievažų, nuovažų, rampų, vežimėlio traukimo mechanizmų įrengimas ir pritaikymas;
- įvairių tipų keltuvai (liftai) ir jų įrengimas;
- individualių įėjimų įrengimas vietoj balkono durų arba, jei jų nėra, vietoj (arba šalia) lango;
- laiptų kopiklio, vežimėlio apsisukimo ir (arba) saugojimo aikštelės įrengimas;
- privažiavimo iki automobilio saugojimo vietos (stovėjimo aikštelės ar garažo), prievažų, nuovažų, rampų, keltuvų (liftų) vietų įrengimas;
- daugiabučio namo bendrojo naudojimo patalpose esančio keltuvo (lifto) įjungimo darbai.

Gali būti papildomai perkama kita įranga ir (ar) atliekami kiti būsto ir jo aplinkos pritaikymo darbai, neišvardyti sąraše, tačiau būtini asmeniui gyventi savarankiškai:

- sprendimą priima Būsto pritaikymo komisija, atsižvelgiant į individualius asmens, turinčio teisę į būsto pritaikymą, poreikius;
- raštu suderinta su Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Prašymą ir dokumentus galima pateikti:

Telšių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir rūpybos skyriuje, Džiugo g. 6, Telšiai (110 kab.) arba elektroniniu būdu (pasirašant kvalifikuotu elektroniniu parašu). El.p. soc.parama@telsiai.lt

Telefonas pasiteiravimui: +370 612 28 740,
el. p. daiva.rubaviciene@telsiai.lt

Ačiū už dėmesį 😊

